

27 יוני 2021

1356055

לכבוד

דוד לפלר

מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה

בדוא"ל: Import2.6@economy.gov.il, Mankal@economy.gov.il

שלום רב,

הנדון: התייחסות לטיוטת הוראת מנכ"ל 2.6

ראשית נבקש לברך את צוות המשרד על הכנת טיוטת הוראת המנכ"ל העדכנית. אין ספק שהוראת המנכ"ל 2.6 היא מסמך מורכב, שיש צורך לבצע בו עדכונים לא מעטים בזהירות ובמקצועיות.

באיגוד לשכות המסחר מאוגדים שיעור משמעותי מ"לקוחות" הוראת המנכ"ל הזו. להלן נפרט את עיקרי התייחסותנו ונבקש לקיים עמכם פגישה מקצועית ביחס לטיוטה שפורסמה ולהערות שלנו.

1. שיטת אכיפה ודרישות מהותיות ייחודיות בישראל

1.1 שיטת אכיפה

ראשית חשוב לזכור ששיטת האכיפה בישראל המבוססת על אכיפה בהליך היבוא היא מראש שיטת אכיפה מחמירה, ששונה משיטת האכיפה הנהוגה במגוון מדינות מפותחות ובכלל זה באירופה, המבוססת על פיקוח בשווקים.

1.2 פטור מדרישות מהותיות

באירופה דרישות המקבילות לדרישות תקנים רשמיים בישראל, אינן חלות על רבות מהעילות המפורטות בהוראת המנכ"ל. החובה באירופה חלה על מוצרים שמוכנסים לשוק "Placed on the market". משמע באותם מקרים לא רק שניתן פטור מהליך פרוצדוראלי, אלא ניתן פטור מהדרישות המהותיות עצמן.

אם בוחנים את הוראת המנכ"ל אל מול משטר הבדיקות לפי פקודת היבוא והיצוא, נראה שמדובר במסלולי הקלות שיש רק לברך עליהם. ואולם הדרך הנכונה היא להבין שלאור הנקודות שלעיל, נקודת הפתיחה של משטר הבדיקות בישראל היא מאד מחמירה, מה שחייב את יצירת מסלולי ההקלות ויש לוודא שמסלולי ההקלות ייתנו מענה לכל הפערים הבעייתיים הנובעים ממשטר פיקוח מחמיר זה.

בראיה זו יש לבחון את הערותינו שלהלן.

2. שמירת מסמכים ודרישות מהותיות שיש לקבל בעניינם פטור

תיק המוצר הנדרש לפי פקודת היבוא והיצוא הוא מורכב ורחב ופעמים רבות המשמעות של קיום הדרישה ביחס למוצר שמיובא במסלול הפטור, הוא ריקון מתוכן של הפטור. כמו כן, וכאמור בסעיף 1.2 לעיל, לעתים יש לתת פטור גם מהדרישה המהותית עצמה ביחס לחלק מהעילות.

כך למשל, במרבית העילות אין זה ישים לצפות שדרישות הסימון בעברית יקוימו ולא נכון לחייב יבואן לחתום על הצהרה לא רלוונטית בהקשר זה. בהקשר זה יצוין שכרגע עילה 16 – יבוא בפטור מסימון בעברית, נותנת מענה רק למוצרים המיועדים לרשות הפלשתינאית וממילא לא רלוונטית למוצרים שחל עליהם תקן רשמי – יש להרחיב עילה זו בצורה משמעותית או להסדיר בתוך כל עילה פטור מדרישות סימון לפי העניין.

מצ"ב העתק מפניה בנושא זה שנשלחה לממונה על התקינה בחודש מאי 2019. הנושא מצריך דיון מקצועי ביחס לכל עילה ועילה – אם ואילו דרישות מהותיות צריכות לחול ובמקביל בחינה אם ואילו דרישות המתייחסות לתיק המוצר צריכות לחול. נבקש לקחת חלק בדיון מקצועי כזה, מדובר בתהליך שהוא חיוני ליצירת מסלולי פטור ישימים.

3. תעודת CB TEST

ביחס לחלק מהעילות, יש דרישה לתעודת CB TEST. הטענה של מנהל תקינה היא שרק בדרך זו ובגלל הממשק המקוון של רשת ה-CB, יוכלו לוודא שמדובר בתעודה מהימנה. הבעיה בטענה זו היא שנקודת המוצא היא ש"כולם רמאים" וכך יוצא שיבואנים נורמטיביים חווים חסמים רגולטוריים בגלל יבואנים שאינם נורמטיביים. הגיע הזמן לשנות גישה ולאפשר שימוש גם בתעודות בדיקה חלופיות.

חשבנו על 2 חלופות שניתן לבחור מבניהן במסגרת עדכון הוראת המנכ"ל:

1. תעודות בדיקה ממעבדות שיש להם הסכמי הכרה עם מכון התקנים או עם מעבדות מוכרות.

2. תעודות בדיקה שמספקות לביסוס הצהרה בקבוצת היבוא 3.

יש להשלים את המהלך בהסברה על המשמעויות של שימוש בתעודות שאינן מהימנות ולבצע אכיפה כלפי מי שינצלו לרעה הקלה זו.

אם לא יתאפשר להיענות לכך, יש להגדיר מסלול של יבואן נאות ולאותם יבואנים לאפשר חלופות מקלות כמוצע לעיל.

4. סעיף 6.4 - מעבר מתצהיר להצהרה

אנו מעריכים את המעבר מתצהיר להצהרה באישורים חד פעמיים, אך סבורים כי אין סיבה להמשיך לדרוש תצהיר בחתימת עו"ד, גם ככל שמדובר באישורים שנתיים ושניתן להסתפק בהצהרה. סמכויות האכיפה שניתנו למנהל תקינה מייצרים הרתעה מספקת, כך שלצד הדרכה והטמעה מול היבואנים ראוי לבטל את הצורך בתצהיר בצורה רוחבית.

5. סעיף 6.5 – מגבלת 5 שנים או אם לא חל שינוי במוצר ובתקן

מרבית התקנים הבינ"ל מתעדכנים בתקופה של 5 שנים, אך לא בהכרח באופן המשפיע על המוצר שהבקשה מוגשת בעניינו. מבוקש לאפשר גם חלופה של הצהרת יצרן שעדכון התקן, ככל שקרה מאז שהונפקה תעודת הבדיקה, אינו חל על המוצר שבעניינו הוגשה הבקשה.

6. עילת יבוא טובין המשמשים בתהליך ייצור מוצר סופי + עילת חלקי חילוף + יבוא טובין המיועדים לשימוש עצמי של בית העסק (סעיפים 7.2+7.3+7.13)

תקלות במכונות מתרחשות באופן שוטף כל הזמן. לצורך הטיפול נדרשת הזמנה מהירה של חלקי חילוף כאשר חלק מההזמנות מוטסות באופן דחוף מהיום למחר. במצב זה אין ליבואן יכולת לנהל תיק מוצר ולא בטוח שנכון לדרוש זאת ממנו. כך למשל הדרישות של CB ו- EMC בעילה 7.2 או 7.13 לא צריכות לחול כשמדובר ביבוא לשימוש בתהליך הייצור כשהמפעל אחראי שהמוצר שיוצר יעמוד בדרישות התקינה ככל שחלות.

לדעתנו הפתרון בהתייחס לשלושת העילות הללו, צריך לכלול התייחסות גם לתוספת החמישית של צו יבוא חופשי, כשעיקר המענה ביבוא חלפים צריך להיעשות במסגרת התוספת החמישית שתורחב גם בערך וגם בכמות – עד 20,000 דולר ועד 20 יחידות.

ככל שלא מתבצעת הרחבה משמעותית של התוספת החמישית, נדרשת הקלה משמעותית ביחס לעילות הללו בהוראת המנכ"ל ולשם כך מוצע לקיים שולחן עגול עם נציגי יבואנים ותעשיינים בנושא זה.

ביחס לסעיף 7.3.2 עלות קבלת המלצה ממכון התקנים כיום עומדת להבנתנו על 200-300 ₪. מדובר בעלות מצטברת בסכומים משמעותיים שניתן לחסוך בניהול סיכונים מחושב. כיום מערכת אישורי עמידה בדרישות הממונה היא ממוחשבת. מוצע שהיבואן יידרש רק להקליד את מספר אישור הדגם או לצרף את תעודת הבדיקה ולפי הצורך מעת לעת, מנהל תקינה יוודא מול המעבדות השונות שהמידע שנמסר מהימן.

כמו כן, אנו מבקשים לוודא לגבי סעיף 7.3.3 שאין מניעה לקבל אישור בעילה זו לספקי כוח שאינם למוצרים סלולאריים.

7. עילה 5 + 6 ציוד רפואי + ציוד רפואי או ציוד נלווה המיועדים לניסוי קליני
מצ"ב העתק מהתייחסות ענף הציוד הרפואי בלשכה לטיוטת הוראת המנכ"ל ובה הסברים על המאפיינים המיוחדים של ענף זה והצורך בפתרונות שהם מעבר למוצע בטיוטת הוראת המנכ"ל.

8. עילה 10 - שוני בעילה של דוגמאות לתצוגה לעומת היום
התנאים בעילה זו הוחמרו:
בנוסח המוצע:

7.10.1. עילה 10: יבוא דוגמאות לתצוגה

7.10.1. תנאים להגשת בקשה לפטור:

7.10.1.1. יש לצרף הצהרה חתומה על ידי מורשה חתימה מטעם היבואן בהתאם לנוסח המצורף בנספח 10.

7.10.1.2. כמות הטובין המיובאת עומדת בדרישות המפורטות להלן:

7.10.1.2.1. בתחומי חשמל, מכניקה ובניין - טובין שעלות יחידה אחת

שלהם קטנה מ-100 דולר ארה"ב ניתן לאשר בכמות של עד 20

יחידות מהמוצר. טובין שעלות יחידה אחת שלהם גדולה מ-100

דולר ניתן לאשר בכמות של עד 5 יחידות (אין חובה לאשר את

הכמות המקסימלית).

בנוסח שבתוקף כיום:

5 - יא יבוא דוגמאות לתצוגה ובדיקת שוק

יבוא של דוגמאות של טובין, אשר מיועדות לשימוש עצמי בתצוגה או לשם בדיקות שוק.

- הבקשה תוגש לגורם המטפל באחד ממחוזות המשרד, אלא אם הבקשה נוגעת לפטור מהצגת אישור ת"ר לגבי טובין בכמות קטנה, לכן תסופל בהתאם לאמור בסעיף 5-ג.

- יש לצרף לבקשה את התחייבות היבואן לפיה הטובין המיובאים מיועדים למטרה שצוינה בלבד וכי הוא אחראי לבטיחות השימוש בטובין (ראה נספח 13).

- הפטור יינתן רק לכמות סבירה שאינה מסחרית: במוצרי חשמל ואלקטרוניקה - עד 5 פריטים ובמוצרים זולים (כגון: קוסמטיקה, ניקיון, נורות) - עד 40 פריטים.

7.10.1.3 נותנים אופציה לאישורים שבאופן "חד פעמי" יחרגו מהכמות.

לא מובן מדוע היה צורך להחמיר ולהלן הבקשות שלנו לעדכון הסעיף:

- שתוסר המגבלה שעניינה ערך הטובין בעילה זו, הערך אינו רלוונטי.
- שהנוסח של סעיף 7.10.1.3 ישתנה באופן שישקף את האפשרות לעשות בעילה זו שימוש מוצדק ומנומק ללא מגבלה של "חד פעמי".
- למחוק את הסעיף שלהלן מההצהרה בנספח: הטובין חדשים ולא נעשה בהם כל שימוש, לרבות לצרכי הדגמה או תצוגה, והם נמצאים באריזתם המקורית. מגבלה זו מחמירה ולא סבירה - אין סיבה למנוע יבוא מוצר שאינו חדש או שאינו באריזתו המקורית, בעילה של דוגמאות לתצוגה.
- להרחיב את העילה כך שמוצרי פרסומת ממותגים בכמויות מוגבלות (כגון מחזיקי מפתחות, דגמים מוקטנים של רכבים או מטוסים, בובות) שנשלחות מיצרן גלובאלי למפיצים שלו בכל העולם, יוכלו להיות גם מיובאים לישראל.

אם מוצרים מסוג זה יידרשו בתקן, הם יישלחו לכל העולם, למעט לישראל בגלל השיטה הנהוגה כאן.

- להחזיר את הפטור גם למקרים של בדיקת שוק.

9. עילה 7 + 9 - התייחסות לביטול עילת אודיו וידאו מקצועי ומחשבים ומדפסות במועד בו הם יעברו לקבוצת יבוא 3

העילה של פטור לציוד אודיו וידאו מקצועי ושל ציוד מחשבים ומדפסות עובד מעולה לאורך שנים ארוכות. המאפיינים הייחודיים של קטגוריות אלו, הובילו להכללת העילות בהוראת מנכ"ל והניסיון מלמד כאמור, שזה עובד היטב. אין סיבה לבטל עילה זו אם וכאשר התקן הרלוונטי יעבור לקבוצת יבוא 3, אלא יש להשאיר מסלולים חלופיים באופן שיאפשר ליבואנים לבחור ביניהם. אם הדבר לא יתאפשר, המשמעות היא הטלת עומס רגולטורי ובירוקרטי כבד על ההיצע העצום של המוצרים המיובאים לישראל מקטגוריות אלו, תוך פגיעה קשה בשרשרת האספקה. בהמשך לכך, נבקש להוציא מהוראת המנכ"ל את האמירה שהעילות יבוטלו עם המעבר לקבוצת יבוא 3. במידה ומשרד הכלכלה מעוניין לבטל את העילות הללו, נבקש שיתבצע תהליך RIA ייעודי שיבחן לעומק את המשמעויות והעלויות הצפויות כתוצאה מביטול העילות הללו בהוראת המנכ"ל.

10. עילה 8 - ציוד מחשבים מיוחד במעבדת היצרן

המילים "לשימוש התעשייה בלבד" אינן ברורות דיין ונדרשת הגדרה לביטוי זה.

11. עילה 12 – יבוא טובין לשם ייצואם

סעיף 7.12.2.4 מחייב צירוף הצהרה של היצואן. ביחס לבקשות לאישורים חד פעמיים, נבקש שכחלופה להצהרת ייצואן ניתן יהיה לצרף הזמנת רכש. סעיף 7.12.3 מאפשר לרשות לוודא מימוש התחייבויות קודמות לייצוא במעמד בדיקת בקשות חדשות. הדבר עלול ליצר עיכובים בתהליך השוטף של היבוא. אנחנו מבקשים לתקן זאת באופן שיבהיר שאמנם קיימת סמכות לוודא מימוש התחייבויות קודמות לייצוא, אך זו סמכות שוטפת שהרשות תבחר מתי לממש ושלא צריכה לעכב טיפול בבקשות שוטפות – כך שלא ניתן יהיה לעכב שחרור משלוח, עד להשלמת הבדיקה.

12. עילה 13 - יבוא טובין המיועדים לשימוש עצמי - מניעת בזבז מיותר
על פי הנוסח המוצע, מכונה שנרכשת לשימוש עצמי לא תועבר לעולם לשום מטרה, גם לא בסוף השימוש בה.

יש לתת פתרון למכירה או העברה של ציוד בעת סיום השימוש בו, אם לגריטה או למכירה בעת סגירת עסק, הפסקת פעילות בתחום מסוים וכדומה. אפשר גם להניח שאם חלפו שנים של שימוש במוצר, יש תמונה בהירה יותר של בטיחותו ואם יש בו ליקויים שנובעים מבלאי או מבעיה אחרת, אין הדבר שונה לעומת מוצרים אחרים שהוכנסו לשוק שלא במסגרת מסלול הפטור ושאינ מניעה להעביר לאחר.

להלן הצעה לעדכון ההגדרה של שימוש עצמי באופן שעשוי לייצר איזון נכון יותר: "שימוש עצמי" - טובין שמיועדים לצרכים תפעוליים של בית העסק או של עובדיו, בין אם הם מיובאים על ידי בית העסק ובין אם הם מיובאים על ידי יבואן אחר. הטובין לא מיועדים למכירה, הפצה והעברה בכל דרך שהיא על ידי בית העסק לרבות השכרה, חכירה, או ללא תשלום וככלל, אינם נגישים לקהל הלקוחות. על אף האמור, אם חלפו מעל ל- 3 שנים מיבוא הטובין בפטור בהתאם לעילה זו, ניתן למכור או להעביר לאחר, בכפוף להחתמת מי שמקבל את הטובין על הצהרה בנוסח המופיע בנספח 13 ח' (יש ליצר הצהרה ייעודית לצורך זה).

13. עילה 15 – יבוא טובין עבור הקמת תשתית לאומית
לפי עילה זו על היבואן לצרף אישור משרד שהפריקט תחת אחריותו, ושעל אותו משרד לקחת אחריות לכך. אנו מעריכים שיהיה קושי גם לאתר במשרדי הממשלה שמפקחים על הפריקטים השונים איש קשר רלוונטי שישב לפניות יבואנים, גם להניע אותם להגיב ולהכין מכתב ובוודאי לקחת אחריות. האחריות לבטיחות המוצר צריכה להיות מוטלת על היבואן בלי ליצר בירוקרטיה מיותרת ואחריות על המשרד הממשלתי. יצוין כי במסגרת העילה יש הגדרה מצמצמת של "תשתית לאומית" באופן שמאזן זאת.

14. משך הזמן לטיפול בבקשה (סעיף 8)
סעיף 8.1 קובע כי הרשות תיתן החלטה בבקשה לאישור בתוך 14 ימי עבודה (כשלושה שבועות). לאור הפעילות העסקית הדינמית במסחר הבינ"ל והחשיבות שהפעילות הרגולטורית לא תהווה חסם ותעכב תהליכים (נזכיר שתהליך דומה לא קיים בשיטות פיקוח במדינות מתחרות), מבוקש להגביל את הזמנים ולתת החלטה בתוך 2 ימי עבודה לכל היותר (השוואה עם סעיף 5 (ג) בצו יבוא אישי). יצוין שמשרד הכלכלה מבין את החשיבות של לוחות הזמנים ולכן ממילא כבר כיום נותן שירות בלוחות זמנים קצרים ויש לתחום זאת במפורש בנוהל ולהקצות משאבים ככל שיידרש על מנת לעמוד בכך.

15. עיון חוזר (סעיף 9)

עיון חוזר – "הרואה עצמו נפגע מהחלטת הרשות המוסמכת, רשאי לפנות לאותה רשות מוסמכת, במכתב המנמק את סיבת הבקשה תוך 5 ימי עבודה מיום מסירת החלטת הרשות.

מבוקש להרחיב את טווח הזמן בו ניתן לפנות במכתב מנמק, ל- 10 ימי עבודה. אין סיבה ליצר סד זמנים מלחיץ כל כך בבקשה מנומקת לעיון חוזר בהחלטה מנהלית.

16. התחייבות בנספחים על עמידה בתקנים

לפי הנספחים השונים על היבואן להצהיר על "עמידה בתקנים החלים על המוצר" – כאמור לעיל, לדעתנו ביחס לחלק מהעילות אין כלל צורך בהצהרה כזו. ואולם, ביחס לאותן עילות שיוחלט שנדרשת הצהרה, רצוי שיהיה צורך למלא את התקן שמצהירים על עמידה בו (בכולו או בחלקו לפי מה שיוחלט לפי נסיבות העניין), זה המינימום כדי לחבר את היבואן לחובות שאליהן הוא מתחייב. ביחס לעילות שבהן ידוע מראש מה התקן הרלוונטי (למשל ת"י 62368 בהתייחס לאודיו וידאו מקצועי) רצוי שמספרו יופיע בנוסח ההצהרה.

17. נספח 18 – כמויות קטנות

בעילה של כמויות קטנות מפנים לנספח 18 שלא פורסם – האם הכוונה היא להשאיר את נספח הכמויות הקטנות הקיים?

18. תנאי סף להגשת בקשה למתן פטור

בהתאם לסעיף 5.1 מבקש הפטור נדרש להיות רשום במנהל המכס. נודה להבהרה למה הכוונה ברישום כאמור.

בברכה,

רז הילמן

סמנכ"ל יבוא מכס ותקינה